

Hyvinvoinnin kuntakortti Kymenlaakso

KOTKA (päivitetty. 3.12.2024) (Väestötiedot, Tilastokeskus)	
Asukasluku 2023	50 500
Väestöennuste 2030	47319
Ikärakenne 2023	(% väestöstä)
• 0–6-vuotiaita	uusin tieto: 2285 (4,5 %) arvio vuoteen 2030: 1921 (4,1 %)
• 7–15-vuotiaita	uusin tieto: 4395 (8,7 %) arvio vuoteen 2030: 3376 (7,1 %)
• 16–64-vuotiaita	uusin tieto: 29163 (57,7 %) arvio vuoteen 2030: 26842 (56,7 %)
• 65–84-vuotiaita	uusin tieto: 12 857 (25,5 %) arvio vuoteen 2030: 12886 (27,2 %)
• 85 v. täyttäneet	uusin tieto: 1800 (3,6 %) arvio vuoteen 2030: 2294 (4,8 %)
Koulutustasomittain 2023	352,8 / Kotka (396,2 / Koko maa)
Väestöllinen huoltosuhde 2023	70,1 Kotka / (73,5 Kymenlaakso)
Taloudellinen huoltosuhde 2022 (uusin tieto)	158,7 työvoiman ulkopuolella/ 100 työllistä
Vieraskielisiä 2023	5330 (10,6 %)

Kaupungin / kunnan tiedot

Erityispiirteet

Kotkan visio

Kotka- väylä uusiin mahdollisuuksiin

Kotkan missio

Edistämme Kotka-konsernina kaikkien asukkaiden hyvinvointia ja yritysten menestymistä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Kotka on kansainvälinen meri- ja satamakaupunki, joka on vetovoimainen muuttajille, uusille yrityksille ja matkailijoille.

Kotkan arvot

Reiluus – Tasa-arvoisesti, kestävästi ja kotkalaisella asenteella.

Rohkeus – Innostuen, uskaltuen ja uudistuen.

Rakkaus – Kotiseudusta ja sen ihmisistä välittäen, ilon kautta!

Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

Kaupunkistrategian päivitys tehtiin kevään 2022 aikana. Kotka 2030 -kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.5.2022.

Pojjut eli strategiset päämäärät

Oppiva ja yrittävä Kotka - Koulutuksen, elinikäisen oppimisen ja yrittämisen kaupunki.

1. Elinvoimainen ja yritysmyönteinen korkeakoulu kaupunki
2. Hyvinvoivien ja osaavien lasten ja nuorten kaupunki

Upean elinympäristön Kotka - Ensiluokkaisen elinympäristön, kulttuurin ja tapahtumien kaupunki.

3. Pohjolan puistopääkaupunki
4. Monimuotoisen asumisen ja laadukkaan elinympäristön kaupunki
5. Hyväntuulinen kulttuurin ja tapahtumien kaupunki

Yhteinen Kotka - Yhdessä tekemisen ja hyväntuulisten kohtaamisten kaupunki.

6. Hyvinvoiva ja osallistuva kotkalainen
7. Hyväntuulinen ja yhteisöllinen ilmapiiri
8. Kokonaisturvallisuuden kärkikaupunki

Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus:			
elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen	Kotka /Kymenlaakso	terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen	Kotka /Kymenlaakso
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta - 8.–9. lk - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	17,3 / 15,1 % 11,7 / 7,1 % 30,7 / 22,9 %	Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi % - 4.–5. lk - 8.–9. lk, - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	10,6 / 13,8 % 27,4 / 28,5 % 25,9 / 24,7 % 30,7 / 28,0 %
Nuuskaa päivittäin - 8.–9. lk - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	3,9 / 4,5 % 1,9 / 1,5 % 10,7 / 9,0 %	Ylipaino, % - 8.–9. lk, - lukion 1.–2. lk, - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	17,8 / 18,3 % 13,3 / 16,0 % 26,5 / 22,9 %
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran - 8.–9. lk - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	10,2 / 9,8 % 15,7 / 10,5 % 20,3 / 15,7 %	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % - 4.–5. lk - 8.–9. lk - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	39,5 / 42,3 % 23,5 / 26,5 % 20,6 / 21,8 % 15,7 / 17,0 %
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa (Alkoholijuomien kulutus -tilasto THL; Sotkanet 2023)	7,7 litraa/as./Kotka 7,2 litraa/as/ Kymenlaakso	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - 8.–9. lk - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk (Kouluterveyskysely 2023)	23,4 / 21,4 % 20,2 / 20,5 % 21,4 / 18,3 %
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) (Sotkanet 2022)	Yhteensä 34,6 / 33,7 % (2020) (2022) 20–64- vuotiaat 33,0 / 35,5 % (2020) (2022) 65 v. täyttäneet 38,0 / 29,9 % (2020) (2022)	Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä (Sotkanet Kela 2023)	32,0 / 32,1 hlö
		TEA –viisari (THL): 2023 Kulttuuri/osallisuus/yhteistoiminta (tilanne 8.7.2024)	Kotka 61 / koko maa 78
Kotkassa ehkäisevän päihde- ja mielenterveytyksen koordinoinnissa Toimenpiteitä on tehty seuraavasti: THL:n päihdekysely toteutettiin ensi kertaa Kymenlaakson kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä 2023. Tulokset on esitelty päätöksen tekijöille keväällä 2024. Monialainen EPT- työryhmä on työstänyt tulosten pohjalta toimenpide-ehdotuksia, jotka on viety hyvinvointilautakuntaan käsiteltäväksi. Kyselyn tuloksia hyödynnetään myös Kotkan turvallisuussuunnitelman laadinnassa		Kouluterveyskyselyn (2023) tulosten nostoina voi todeta, että koululounasta syödään useammin, kuin aiemmin 8. ja 9. luokilla ja toisella asteella. Tyttöjen ylipaino on 8. ja 9. luokilla ja lukioissa vähentynyt., 8. ja 9. luokkalaisten poikien humalahakuinen juominen on vähentynyt. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden hengästyttävän liikunnan harrastaminen on lisääntynyt, sen sijaan lukiolaisilla se on vähentynyt. Lukiolaisten valtakunnallistakin huolta herättänyt kohtalainen tai vaikea	

<p>Puheeksi oton kortit on päivitetty ja jalkautettu vuonna 2024.</p> <p>Hyvinvointialue yhteistyötä tehdään yhdessä Kymen HVA:n EPT-koordinaattorin ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn hankekoordinaattorin kanssa.</p> <p>THL:n jätevesitutkimuksen väestöpohja käsittää yli puolet koko Suomen väestöstä. Kotkassa amfetamiinin käyttö on huomattavasti lisääntynyt ollen liki pääkaupunkiseudun lukemissa. Lisäksi metamfetamiinin ja kokaiinin käyttö on edellisen mittausjakson jälkeen noussut. Metamfetamiinin käyttö yli kymmenkertaistui edellisestä mittauskerrasta 3/2022 vertailuun 3/2024. (Huom! jätevesitutkimuksessa ei voi erotella laillisten reseptilääkkeiden osuutta.)</p> <p>Audit kyselyjen mukaan (Audit-C) alkoholia liikaa käyttävien osuus yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä on suuri. Hyvinvointi polarisoituu. Kymenlaakson maakunnassa alkoholi aiheuttaa jo eniten ennenaikaisia kuolemia.</p>		<p>ahdistuneisuus on kääntynyt Kotkassa laskuun. Yläkouluissa ja ammatillisessa oppilaitoksessa suunta on kääntynyt huonompaan.</p> <p>Lukioissa päivittäinen tupakointi on vähentynyt miehillä, mutta kaikissa ikäluokissa 8. ja 9.luokista eteenpäin sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti.</p>	
<p>elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä</p> <p style="text-align: right;">Kotka/Kymenlaakso</p>		<p>merkitykselliseen elämään</p> <p style="text-align: right;">Kotka/Kymenlaakso</p>	
<p>Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL Lastensuojelurekisteri 2023, Sotkanet 2023)</p>	<p>2,5 / 2,0 %</p>	<p>Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä %</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8.–9. lk, - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk <p>(Kouluterveyskysely 2023)</p>	<p>14,1 / 15,6 % 11,2 / 10,1 % 8,9 / 8,6 %</p>
<p>Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.–5. lk - 8.–9. lk - lukion 1.–2. lk, - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk <p>(Kouluterveyskysely 2023)</p>	<p>8,3 / 9,7 % 9,7 / 8,9 % 1,4 / 1,4 % 3,3 / 3,3 %</p>	<p>Ei yhtään läheistä ystävää, %</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8.–9. lk, - lukion 1.–2. lk - ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. lk <p>(Kouluterveyskysely 2023)</p>	<p>9,1 / 10,2 % 10,1 / 8,5 % 7,3 / 10,1 %</p>
<p>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä/10 000 vastaavan ikäistä (THL, Sotkanet 2023)</p>	<p>231,4/225,6</p>	<p>Työttömät, % työvoimasta 5/2024 Työttömyysaste strategiassa! (Tilastokeskus, työnvälitystilasto)</p> <p>(ELY-keskus, työllisyyskatsaus 2023)</p>	<p>12,8 %Kotka</p> <p>11,2 % Kaakkois-Suomi</p>
<p>Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilövahinkoon johtaneet tieliikenneonnettomuudet 38 - tieliikenteessä kuolleiden 1 ja loukkaantuneiden määrä 44 <p>(Tilastokeskus, tieliikenteen onnettomuustilastot 2023)</p>		<p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet 2023)</p>	<p>3,6 / 2,4 %</p>

		Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet 2023)	7,9 / 8,2 %
		Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL, Sotkanet 2023)	92,8 / 92,7 %
		Yksinäisyys Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 75 v. täyttäneet (THL, Sotkanet 2022) Sotkanet 2022, ei tilastoa Kotkan osalta. Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (Kouluterveyskysely 2023) Tuntee itsensä yksinäiseksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (Kouluterveyskysely 2023)	- / 12,1 % (2022) 5,4 / 5,1% 17,4 / 15,9%
<p>Kotkassa huostassa tai kiireellisesti sijoitettujen 0–17-vuotiaiden lasten määrä on lisääntynyt. Vastaavan ikäisestä väestöstä % sijoitettu (2017/1,6 %, 2018/1,7 %, 2019/1,9 %, 2020/1,8 %, 2021/1,9 %, 2022/2,2 % 2023/2,5%)</p> <p>Liikennerikoksia tilastoitiin Kotkan alueella vuonna 2023 1024 kpl. Seurannassa viimeisellä viisivuotisjaksolla Kotkassa tilastoitiin 8 kuolemaan johtanutta liikenneonnettomuutta, 9 vakavammin loukkaantunutta ja 201 lievemmin loukkaantunutta henkilöä.</p> <p>Henkilövahinkojen määrä tieliikenteessä on asukaslukuun suhteutettuna (2019–2023 seurannassa) Kotkassa pienempi kuin Kymenlaakson alueella keskimäärin tai esim. Kouvolassa. Koko maan keskitasoon verrattuna niitä on kuitenkin hieman enemmän. Eniten henkilövahinkoja on rekisteröity 15–17-vuotiaiden ikäryhmässä (16 %). 66 % henkilövahingoista tapahtuu Kotkassa kunnan tie- ja katuosuuksilla. Törkeistä liikenneturvallisuuden vaarantamisista 38 % on ollut epäiltyä nuoret. Määrä on ollut kasvava erityisesti 18–20-vuotiaiden keskuudessa. Rattijuopumuksissa muiden huumaavien aineiden osuus on ollut suuri erityisesti vuosina 2020–2021. Rattijuopumusten (ml. törkeät) osuus rikoksista on noin 26 % (keskiarvo 2016–2020). Rattijuopumusten ja huumaantuneena ajamisen määrä on korkeampi Kotkassa verrattuna Kaakkois-Suomen keskimääräiseen määrään. 77 % onnettomuuksista tapahtuu taajamassa. Maakunnan alueella on aloittanut rattijuopumusten ehkäisyn monialainen työryhmä v. 2024.</p> <p>Kotkan liikenneturvallisuussuunnitelma on päivitetty 2023. Kotkan kaupungilla oli vetovastuu Kymenlaakson arjen</p>		<p>Hyvinvoinnin ongelmat kasautuvat usein heikosti toimeentuleville. Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä on Kotkassa koko Kymenlaaksoon verrattuna korkeammalla tasolla. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25–64-vuotiaiden määrä Kotkassa on koko maahan verrattuna suuri (Vuonna 2023 Kotka 7,9 %, koko maa 6,0 %).</p> <p>Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus / 1 000 vastaavan ikäistä Kotkassa nousi tasaiseen tahtiin vuosina 2018–2021. Vuoden 2023 luvussa oli pieni käänne parempaan suuntaan vertailuna edellisvuoden tilastoon. (2022/32,7, 2023/32,0).</p> <p>Kotkan häätötilastot: Vireille tulleet häädöt 92/ 2023, Toimitetut häädöt 68/ 2023</p> <p>Vuoden 2024 alusta vireille tulleita häätöjä 31.5.2024 mennessä 40, toteutuneita 25.</p> <p>Kotkan kaupunki on lähtenyt hallitusohjelman mukaisesti puuttumaan asunnottomuuskehitykseen. Kotkassa on perustettu monialainen asunnottomuustyöryhmä ja hyväksytty ensimmäinen asunnottomuusohjelma vuosille 2024–2027. Kotkaan palkattiin ARA:n tuella ensimmäinen asumisneuvoja toukokuussa 2024.</p> <p>Työttömien työnhakijoiden määrä on kuluneen vuoden aikana kasvanut hieman. Myös nuorisotyöttömyys on noussut ja kuukauden aikana avoinna olevien työpaikkojen määrä on laskenut vuodessa merkittävästi (n. -49 %, 10/23–10/24). Pitkäaikaistyöttömyys on pysytellyt pitkälti samalla tasolla kuin aikaisemmin, pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista on noin 33 % (10/2024).</p>	

turvallisuusohjelman 2024–2025 laadinnassa.		Yhdistyksillä on tärkeä rooli hyvinvointia edistävien matalan kynnyksen palvelujen tuottajina. Esimerkkejä: Kumppanuustalo Viikari kokoaa yhteen yhteisöjä, järjestöjä ja kaupungin toimijoita, tapahtumia ja tilaisuuksia järjestetään yhdessä. Kaksy ry:n matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta sekä perhe ja läheistyö: yksilöllistä tukea ja neuvontaa. Kotkan kaupunki tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksilla yhdistystoimintaa.	
---	--	---	--

Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

TALOUS JA ELINVOIMA

Huolen aiheet:

- Asukasluvun ja väestöllisen huoltosuhteen kehitys mennyt huonompaan suuntaan, mikä heijastaa kaupungin ikääntyvää väestöä ja haasteita työvoiman saatavuudessa. Väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan kasvavan 73,8 %: a 76,4 %:iin vuosina 2026–2030 (Tilastokeskus 6/2024)
- Toimeentulotuen pitkäaikaisesti saaneiden henkilöiden osuus on Kotkassa Kymenlaaksoon sekä koko maan lukuihin verrattuna korkea (2023: Kotka 2,5 Kymenlaakso 1,7 Koko maa 2,0). Häättöjen määrä on lähtenyt kasvuun ja niiden odotetaan kasvavan asumistukien leikkauksien myötä.
- Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuus prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä on Kotkassa suuri verrattuna Kymenlaakson ja koko maan lukuihin. (2022: Kotka 17,2 %, Kymenlaakso 15,4 %, koko maa 13,4 %). Lisäksi muutos on ollut huonompaan suuntaan.
- Rakennetyöttömyys on vakiintunut valtakunnallista tasoa korkeammalle ja työpaikoissa on edelleen kohtaanto-ongelma.
- Työvoiman kysyntä on hiljentynyt. Kotkan seudulla ilmoitettiin 25 % vähemmän uusia avoimia työpaikkoja vuonna 2023 kuin vuonna 2022. Lomautettujen määrä on myös vaihdellut paljon kuukausittain.
- Kouluterveyskyselyissä perheen taloudellisen tilanteen koki kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi vuonna 2023 28,8–37,5 % oppilasta.

Vahvuudet:

- Asumiskustannukset ovat alhaisemmat verrattuna moniin muihin kaupunkeihin, mikä tekee Kotkasta houkuttelevan paikan asua ja työskennellä.
- Yhdistyksillä on merkittävä rooli hyvinvointia edistävien matalan kynnyksen palvelujen tuottajina. Kotkassa yhdistystoimintaan osallistuminen on aktiivista. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa ja tukee yhdistyksiä mm. avustuksilla ja tarjoamalla kaupungin tiloja yhdistysten käyttöön.
- Työttömien osuus työvoimasta on keskiarvoisesti vuoden 2024 aikana (10/24 mennessä) ollut noin 13,7 %, joka on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi, mutta heijastellen valtakunnallista työmarkkinatilannetta. Rakennetyöttömyys väheni 1,3 % vuosina 2021–2023.
- Pitkäaikaistyöttömyys on pysynyt samalla tasolla vuoden takaiseen verrattuna (10/23–10/24, muutos 0%)
- TE2024-uudistuksen valmistelu on edennyt Etelä-Kymenlaakson alueella hyvässä yhteistyössä ja Kotkan kaupunki valmistautuu työvoimapalveluiden järjestämisvastuuseen 1.1.2025 alkaen Etelä-Kymenlaakson työllisyysalueen vastuukuntana.
- Kotkan kaupunkikonsernin lainakanta asukasta kohden oli vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan noin 9 490 euroa. Tämä tarkoittaa, että konsernin kokonaislainakanta laski noin 1 109 euroa asukasta kohden.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Huolen aiheet:

- Väestörakenne - lasten määrän pieni osuus väestöstä.
- Varhaiskasvatuksessa huolena lasten levottomuuden lisääntyminen

Kouluterveyskyselyssä huolestuttavat tulokset suhteessa edelliseen kyselyyn:

- 4. ja 5 lk.: sähkösavukkeita vähintään kerran käyttäneiden ja jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran käyttäneiden osuus on kasvanut,
- Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut määrä on kasvanut
- Kouluinnostusta kokevien määrä on laskenut,
- Koululuokassa usein rauhallista -kokevien osuus on myös laskenut

- Kotkassa huostassa tai kiireellisesti sijoitettujen 0–17-vuotiaiden lasten määrä on lisääntynyt.
- Vuosien 2019–2023 vertailussa 8. ja 9. luokan oppilaista, jotka kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus on kasvanut 23,98 %
- Kouluikäisten elintavoissa tulisi kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin: aamupalan syötiin, päivittäisen liikkumisen lisäämiseen ja päihdekokeilujen vähentämiseen.
- Vanhemmuuden haasteet, jotka näkyvät, vanhempien väsymisenä ja uupumisena sekä eroina.
- 8. luokkalaisten nuorten MOVE- testien heikon fyysisen toimintakyvyn ryhmän prosentuaalinen osuus palasi liki vuoden 2021 tasolle kasvaen 4,7 % vuosina 2022–2023 osuus 41,4 % on suuri. Myös 5. luokkalaisten osuus tässä ryhmässä kasvoi 4 % vuosina 2021–2023.
- Mielialaan liittyvät ongelmat kahden viime viikon aikana 4.–5. luokan oppilaat, melko suuri määrä n. 25 %.

Vahvuudet:

- Pääosa lapsista ja perheistä voi hyvin.
- Lasten harrastuksiin osallistumisen on Kotkassa aktiivista ja valtaosa lapsista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa.
- Harrastamisen Suomen mallin lukukautena 2023–2024 toteutettiin yhteensä 33 koko lukuvuoden kestävä kerhoa sekä lyhyempiä lajikokeiluja yläkouluikäisille. Alakouluihin toteutettiin 1–3 kerhoa/koulu. Yläkouluikäisille toteutettiin 4 yhteistä koko lukuvuoden kestävä kerhoa. Toimintaan osallistui lukuvuoden aikana 514 lasta ja nuorta, joista 200 tämä toiminta oli heidän ainoa harrastus. Luvut tuovat esille, että toiminnalla tavoitettiin hyvin myös niitä lapsia, jotka muutoin eivät harrastaisi mitään.
- Varhaiskasvatuksen liikunnan lisäämiseksi on 8 vuotta tehty hanketyötä, perheliikunta on vahvistunut. Samoin lasten liikunnallisen elämäntavan edistämisessä yhteistyö on monipuolistunut. (mm: Hyvinvoinnin ja työllisyyden vastualueella Perheet liikkuu yhes -hanke).
- Varhaiskasvatuksessa toteutettiin ensimmäinen kansallisen laadunarviointityökalu Valssin arviointiprosessi.
- Kulttuuritarjonta, esim. 2023 perustettu lastenkulttuurikeskus Laivurin aktiivinen toiminta (erilaisia tapahtumia ja aktiviteetteja lapsille ja perheille).
- Monipuoliset liikuntamahdollisuudet: runsaasti liikuntapaikkoja, kuten kuntoratoja, leikkipuistoja ja uimahallit, jotka tukevat lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa.

Kouluterveyskyselyssä myönteiset tulokset suhteessa edelliseen kyselyyn:

- 4. ja 5 lk.: Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista on parantunut,
- Suurin osa kotkalaisista lapsista olevansa osa jotakin tärkeää porukkaa tai yhteisöä.
- Tyytyväisyys elämään tällä hetkellä on pysynyt samalla tasolla,
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa on parantunut,
- Tapaturmia koulussa tai koulumatkalla kouluvuoden aikana on tapahtunut vähemmän,
- Kun kiusattu tai muita kiusannut on kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle: kiusaaminen loppunut tai vähentynyt. Kouluterveyskyselyssä näkyi osuuden määrän kasvu.
- Kymenlaaksossa on laadittu alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka toimenpiteiden etenemistä seurataan Kasva Kotkassa -työryhmässä

NUORET JA NUORET AIKUISET

Huolen aiheet:

- Vuonna 2024 nuorisotyöttömyys Kotkassa on ollut haasteellinen (kasvanut 15 % vuodesta 2023 (05/2023–05/2024). mutta nähtävissä on merkkejä parantumisesta.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä 10 % vuonna 2022, on kohtalaisen suuri ylittään vertailussa Kymenlaakson ja koko maan tason.
- Nuorten liikennekäyttäytyminen, onnettomuusriskit suurimmat 15–20-vuotiaiden ikäryhmässä (ennakkotieto 2023)

Kouluterveyskyselyssä huolestuttavat tulokset suhteessa edelliseen kyselyyn:

8.- ja 9 lk:

- sähkösavukkeita päivittäin käyttävien osuus on kasvanut
 - koulukiusaamistilanne, jossa nimittelyä, naurunalaiseksi tekemistä tai loukkaavaa kiusoittelemista kokeneiden määrä on kasvanut
 - opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu
 - hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutyön suunnitteluun ja oppimisyhteisön hyvä ilmapiiri ovat heikentyneet.
- 1.- ja 2. lukiot:
- arkisin alle 8 tuntia nukkuvien osuus on lisääntynyt
 - sähkösavukkeita päivittäin käyttävien määrä on lisääntynyt
 - alaikäisten perhepiiristä hankkima alkoholi on lisääntynyt
 - hyvinvointiinsa tukea tarvinneista koululääkäriltä ja psykologilta apua saaneiden määrä on vähentynyt.

Vahvuudet:

- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuuden kasvu lukion 1. ja 2. -vuotiaille (pojat + tytöt)
- Osallisuuden näkökulmasta kotkalaisten nuorten elämässä toteutuu pääosin paljon osallisuuden kokemusta vahvistavaa toimintaa, kuulumista ja kuulluksi tuleamista.
- Koululounasta syödään useammin, kuin aiemmin 8. ja 9. luokilla ja toisella asteella.
- Tyttöjen ylipaino on 8. ja 9. luokilla ja lukioissa vähentynyt.
- 8. ja 9. luokkalaisten poikien humalahakuinen juominen on vähentynyt.
- 1.–2. luokkalaisten lukiolaisten vähintään tunnin päivässä hengästyttävää liikuntaa harrastavien osuus on kasvanut 4,6 % vuosina 2021–2023, mutta jää silti vielä alle koko maan keskitason.
- Lukiolaisten 1.–2.luokkalaisten ylipainoisten osuus on vähentynyt vuonna 2023 verrattuna kahden vuoden takaiseen tulokseen kouluterveyskyselyissä 7,7 %.

Kouluterveyskyselyssä myönteiset tulokset suhteessa edelliseen kyselyyn:

8- ja 9. lk.:

- kun kiusattu tai muita kiusannut on kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle: kiusaaminen loppunut tai vähentynyt määrä on merkittävästi kasvanut (n. 23 %)
- alaikäisten alkoholin ostot vähittäismyynnistä ovat laskeneet
- hengästyttävän liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla yli 1 h viikossa ja ohjattuun liikunnan harrastamiseen vähintään kerran viikossa on lisääntynyt
- hampaita kahdesti päivässä harjaavien määrä on kasvanut 1- ja 2. lk lukiot:
- mielilalaan liittyviin huoliin tukea tarvinneista ja apua omilta vanhemmiltaan saaneiden määrä on kasvanut ja koulunkäynnistä pitävien määrä on kasvanut
- yhä useampi kokee, että hänellä on hyvä vaikutusmahdollisuudet koulutyön suunnitteluun
- koulu-uupumus on vähentynyt
- ylipainoisten määrä on laskenut

- Kymenlaaksossa on laadittu alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka toimenpiteiden etenemistä seurataan Kasva Kotkassa -työryhmässä.
- Kotkalainen nuorisotyö perustuu nuoren tukemiseen hänen kulkiessa ainutlaatuisen elämänvaiheen, nuoruuden myllerryksessä. Koulussa tehtävä nuorisotyö on toiminnallaan tukemassa ja vahvistamassa hyvinvoivaa kouluyhteisöä ja yhteisöllistä toimintaa koulun arjessa. Alueellinen nuorisotyö kohtaa nuoria nuorisotiloilla heidän vapaa-ajallaan, toiminnassa kiinnitetään huomiota ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, itsetunnon vahvistamiseen, kaveritaitoihin, itsestä huolehtimiseen, liikkumiseen, terveellisiin elämäntapoihin. Liikkuvan nuorisotyön sekä mopopajan toiminnassa painottuu liikennekasvatus ja turvallinen liikennekäyttäytyminen. Läpileikkaavana ajatuksena kaikissa nuorisotyön yksikön toiminnoissa on vahvistaa nuoren suhteita toisiin nuoriin, aikuisiin ja yhteiskuntaan.
- Harrastamisen Suomen malli kts. kohdasta **Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet - > Vahvuudet**

TYÖIKÄISET

Huolen aiheet:

- Pitkäaikaissairastavuus on Kymenlaaksossa korkealla tasolla, mielenterveyspalveluja käytettiin eniten 20–54-vuotiaiden ryhmässä (terveytemme.fi 2021). Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saavien 25–64-vuotiaiden määrä on noussut Kotkassa n.7 % vuodesta 2020 vuoteen 2023 (32,0/1000 vastaavan ikäistä kohti)
- Perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyinä mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (pl. päihteiden käytön ongelmat) määrä on lähes tuplaantunut vuodesta 2019 vuoteen 2023.
- Päihteiden käyttö on runsasta.
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (tietyt diagnoosit) vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 18–34-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä on pysynyt lähes samana, mutta määrä on koko maan keskitasoon nähden liki kaksinkertainen.
- Yhden vanhemman lapsiperheiden määrä suuri Kotkassa (29,8%/2023), vertailulukuina Kymenlaakso (27,6%/2023), koko maa (23,9%/2023). Tilasto ei kuitenkaan kerro suoraan yksinhuoltajaperheiden määrää, koska lapsi voi olla kirjoilla vain yhdessä osoitteessa, tilastossa voi olla mukana myös perheitä, joissa on käytännössä yhteishuoltajuus.
- Kymenlaaksolaisten 20-64-vuotiaiden (kehon painoindeksi BMI \geq 30 kg/m²) lihavien osuus on korkeampi koko maan lukuihin verrattuna. (Kymenlaakso 28,4 % koko maa 24,4 % (2022). (Uusin tieto)
- Depressiolääkkeistä korvausta saaneiden määrä on kasvanut paljon vuosina 2018–2023. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 18–64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä (2018/77,8 -> 2021/90,5 2022/ 98,5 2023/101,6.

Vahvuudet:

- Työikäisistä noin 80 %:lla työssä käyvistä työpaikka on Kotkassa (lyhyet työmatkat).
- Kasviksia ja hedelmiä useita kertoja päivässä syövien määrä 20–54-vuotiailla maan keskitasoa suurempi (Kymenlaakso, FinSote 2020) (Löytyy vaan Kymenlaakson lukemat)
- Työllisyyspalveluihin panostaminen, TE-24 uudistus valmistelut

IKÄIHMISET

Huolen aiheet:

- Yli 65 -vuotiaiden yksinäisyys on lisääntynyt vuoteen 2020 (uudempaa tilastotietoa ei ole Kotkasta) ja se on koko maata korkeammalla tasolla. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet Kotka 11,2 %, koko maa 9,3 % (2020). Maakunnallinen taso ja koko maan taso ovat pysyneet kutakuinkin samalla tasolla vuonna 2022 (-1 %).
- Psykkisesti merkittävästi kuormittuneiden 65-vuotta täyttäneiden osuus on Kotkassa koko maan ja Kymenlaakson keskitasoon verrattuna hieman korkeampi.
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus 65 vuotta täyttäneistä on korkea. Kotkan osuus alkoholia liikaa käyttävien määrä tässä ikäryhmässä on maan keskitasoa korkeampi. Kotka 38 %, koko maa 34,3 % (2020). Kotkasta ei ole uudempaa tilastotietoa. Kymenlaakson lukemassa on kuitenkin laskua 7,6 % yksikköä vuonna 2022.
- Esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä kokee yli 65-vuotiaista 87,7 % (2020). Alueellisella tasolla määrät ovat nousseet vuoden 2022 tilastoissa sekä 65 että 75-vuotta täyttäneiden keskuudessa.
- Liian vähän liikkuvien osuus yli 65-vuotiaista on koko maan lukuja korkeammat. Kotka 73,5 %, koko maa 65,9 % (2020). Kotkasta ei ole saatavilla uudempaa tilastoa. Määrä on myös Kymenlaakson alueellista määrää suurempi.
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (ind. 3959) kasvaneet 53,96 % vuosien 2018–2023 välisenä aikana (2018/150,3 -> 2023/231,4)

Vahvuudet:

- Ikäihmisten aktiivinen osallistuminen järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan.
- 75 vuotta täyttäneistä yli 90 % asuu omassa kodissaan. (Huom! kotipalveluita käyttävien asiakkaiden määrä lisääntyminen.)
- Yli 65 -vuotiaista yhä harvempi tupakoi, osuudet pienentyneet (vuonna 2018 päivittäin tupakoivia 9,2 % ja vuonna 2020 enää 6,5 %, päivittäin tupakoivien kotkalaisten määrästä ei löytynyt uudempaa tilastotietoa.
- Kotkassa yli 65-vuotiaista päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokevien ikäihmisen osuus on maan keskiarvon alapuolella. Kotka 1,1 %, koko maa 2,5 % (2020). Ei uudempaa tilastotietoa Kotkan osalta. Kymenlaaksossa turvattomaksi kokevien osuus 65-vuotta täyttäneillä on kuitenkin lisääntynyt 2,6 % 2020/ 5 % 2022.
- Alkoholia liikaa käyttävien yli 75-vuotta täyttäneiden osuus on laskenut vuosina 2020–2022 lähes 10 prosenttiyksikköä Kymenlaaksossa. (Uusin tieto)

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Huolen aiheet:

- Päihteiden käyttö.
- Kotkassa on matala koulutustaso koko maan lukuihin nähden (koulutustasomittain, Sotkanet ind. 180).
- Yleinen sairastavuus ja mielenterveysongelmat.
- Lihavien kasvava määrä 20–64- vuotiaiden keskuudessa. (ei tilastotietoa v.2020 jälkeen).
- Elämänlaadun hyväksi tuntevien määrä on vähentynyt (2022/47 %, 2020/ 49,7 %; 2018/60,4 %)
- Köyhyys on lisääntynyt Kymenlaaksossa
- Kotkalaisten äänestysaktiivisuus on koko maan keskitasoa ja Kymenlaakson keskitasoa alhaisempi.
- Asunnottomia yksinasuvia 1000 asukasta kohti 0,7 % Kotka, 0,4 % Kymenlaakso, (2023).
- Häätöjä Kotkassa on ollut vuonna 6/2024 38 kpl.

Vahvuudet:

- Vuoden 2024 kyselytutkimuksen mukaan kotkalaiset ovat melko tyytyväisiä asuinalueidensa oloihin. Linkin kautta pääset kyselytutkimuksen tuloksiin: [kyselytutkimuksen tulokset](#). Kotkassa suosituin asumismuoto on omistusasunto. Tilastokeskuksen tietojen mukaan noin 61,8 % kotkalaisista asuu omistusasunnoissa. Kerrostaloissa asuu 54,8 % kotkalaisista, kun taas rivi- ja pientaloissa asuu 44 %. Vuonna 2024 noin 35,9 % kotkalaisista asuu vuokra-asunnoissa.
- Kotka tarjoaa kauniit maisemat, meren läheisyyden ja laajat puistoalueet, jotka ovat tärkeitä hyvinvoinnille ja vapaa-ajan vieton. Kaupungissa on panostettu puistorakentamiseen ja viihtyvyyteen. Tämä näkyy monina

valtakunnallisina tunnustuspalkintoina. Green Flag Award -tunnuksella palkitut puistot: Sapokan vesipuisto, Katariinan meripuisto, Jokipuisto, Sibeliuksenpuisto ja Fuksipuisto.

- Kotkassa on panostettu hyvin elinikäisen oppimisen mahdollisuuksiin ja asukasosallisuuteen.
- Kotkassa on runsaasti järjestöjä, jotka järjestävät monipuolista toimintaa kaikenikäisille.
- Kotkassa digitukea on saatavilla monen eri tahon kautta. Tukea tarjoavat mm. kaupungin toimijat, kolmannen sektorin toimijat, oppilaitokset sekä vapaaehtoiset yksityishenkilöt.
- Kotkassa on aloittanut toukokuun alusta asumisneuvoja
- Kymenlaaksossa on laadittu yhteinen alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma, jota toteutetaan joka kunnassa ja sen pohjalta Kotkassa on laadittu kulttuuriohjelma.
- Kotkassa monipuolinen kulttuuritarjonta, joka rikastuttaa asukkaiden elämää
- Kulttuurilähete otettu käyttöön 10/2024 (yhteistyö Kotkan kaupunki ja Kymen HVA)
- Kaikukorttitoiminta on vakinaistettu 1.1.2024 alkaen. Kaikukortilla helpotetaan heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden osallistumista kulttuuri- ja urheilutapahtumiin.

Liikunnan edistämiseen on panostettu mm.

- Liikuntalähete (alkanut 08/2023 yhteistyössä HVA:n kanssa) otettu hyvin käyttöön. Kotkaan ohjautuu liikuntalähetteen kautta runsaasti asiakkaita.
- Liikuntaneuvonnan infoja ja opastusta liikkumisen aloittamiseen tai jatkamiseen sekä tietoa kaupungin liikuntapaikoista tarjotaan erilaisille ryhmille/järjestöille.
- Kotkassa on panostettu liikuntaneuvontaan, jota pystytään tarjoamaan kaikille ikäryhmille.
- Liikuntapalveluyksikön Kotkan kuntopolku -hanke edistää harrastusmahdollisuuksia Kotkassa sekä edistää tietoisuutta terveellisiin elämäntapoihin.
- Myllyn tuottama Kotkan kaupungin Hyvinvoinnin ja työllisyyden vastualueen hanke: Koko perhe liikkumaan-hanke. Tavoitteena saada vähän tai ei lainkaan liikkuvat maahanmuuttajalapset ja heidän vanhempansa liikkumaan.
- Liikuntapaikkoihin on panostettu mm. ulkokuntosalit, lisäksi joka vuonna rakennetaan tai kunnostetaan yksi lähiliikuntapaikka.

Hyvinvointitavoitteet 2024–2025

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

- **Painopiste 1. Tasapainoinen arki ja varhainen tuki**
Tavoite: Terveelliset elämäntavat
Tavoite: Perheiden oikeus tasapainoiseen arkeen
Tavoite: Oikeus perheiden voimavaroja tukevaan varhaiskasvatukseen ja koulutukseen
- **Painopiste 2. Toimiva ja turvallinen elinympäristö**
Tavoite: Kestävää kehitystä ja hyvinvointia lisäävään arkiliikkumiseen kannustava turvallinen kaupunkiympäristö
Tavoite: Jokaiselle lapselle taataan harrastus
Tavoite: Taataan turvallinen ja väkivallaton arki
- **Painopiste 3. Pito- ja vetovoimainen lapsiperheiden kaupunki**
Tavoite: Matalan kynnyksen harrastukset ja riittävä lähiliikuntapaikka ja liikunta-alueverkko
Tavoite: Palveluiden tasa-arvoinen saavutettavuus ja saatavuus
Tavoite: Pienten koululaisten vuoroahoito

NUORET JA NUORET AIKUISET (13–29 V)

- **Painopiste 1. Kokonaisvaltaisesti hyvinvoivat nuoret ja aikuiset**
Tavoite: Liikunnallisen elämäntavan edistäminen
Tavoite: Osallisuuden edistäminen
Tavoite: Syrjäytymisen ehkäiseminen
- **Painopiste 2. Pito- ja vetovoimainen nuorten kaupunki/Nuoret mukaansatempaava ja mukaan otettava kaupunki kaikilla tasoilla**
Tavoite: Laaja-alaiset, kiinnostavat, houkuttelevat ja monipuoliset, motivoivat oppimis- ja koulutusalat
Tavoite: Fasilitteetit kunnossa: kulttuurihyvinvointi, kattavat tapahtumatarjonnat ja liikuntapalvelut
Tavoite: Toimiva julkinen liikenne ja kattavat ja turvalliset kevyen liikenteen väylät
- **Painopiste 3. Toimiva ja turvallinen elinympäristö**
Tavoite: Mahdollisuus päihteettömään elämään ja hyvään mielenterveyteen
Tavoite: Kestävää kehitystä ja hyvinvointia lisäävään arkiliikkumiseen kannustava turvallinen kaupunkiympäristö
Tavoite: Oikeus elää rikoksetonta ja väkivallatonta elämää

TYÖIKÄISET

- **Painopiste 1. Kokonaisvaltaisesti hyvinvoivat työikäiset**
Tavoite: sosiaalisesti hyvinvoivat työikäiset
Tavoite: Monipuoliset vaihtoehdot hyvän elämän mahdollistamiseksi
Tavoite: Kaikkien kuntalaisten ääni tulee kuulluksi
- **Painopiste 2. Pito- ja vetovoimainen aikuisten kaupunki**
Tavoite: Laadukkaat liikunta- ja kulttuuripalvelut
Tavoite: Monimuotoinen asuminen ja asuinympäristö
Tavoite: Laadukkaat työllisyyspalvelut
- **Painopiste 3. Toimiva ja turvallinen elinympäristö**
Tavoite: Toimivat ja turvalliset työskentely- ja harrastustilat, sekä esteettömät ja turvalliset puistot ja virkistysalueet
Tavoite: Eri perhetyyppien (esim. yksinhuoltajat) parempi huomioiminen päätöksenteossa ja toiminnassa
Tavoite: Oikeus turvalliseen elämään

IKÄÄNTYNEET

- **Painopiste 1. Toimintakykyiset ja aktiiviset ikäihmiset**
Tavoite: Kokonaisvaltaisesti hyvinvoivat ikäihmiset
Tavoite: Mahdollisimman pitkä omatoimisuus
Tavoite: Aktiivinen ja yhteisöllinen ote
- **Painopiste 2. Päihteetön ja turvallinen elämä**
Tavoite: Päihdehaitoista tietoiset ikäihmiset ml. peliriippuvuus (haittavaikutukset ja tunnistaminen)
Tavoite: Lisääntyvä yhteisöllisyys
Tavoite: Turvallinen ja mielekäs kotona-asuminen
- **Painopiste 3. Merkityksellinen elämä ja yhteisöllinen elinympäristö**
Tavoite: Vähenevä yksinäisyys tukee merkityksellistä elämää
Tavoite: Saavutettavat palvelut ja toiminnot
Tavoite: Virikkeellinen elämä
Tavoite: Kestävää kehitystä ja hyvinvointia lisäävään liikkumiseen kannustava turvallinen kaupunkiympäristö

Lisätietoja:

Yhteystiedot: hyvinvointikoordinaattori Anne Suur-Uski, p. 040 778 6354